

Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.
kontakt: tel. 585 635 418, 585 635 402, mobil 732 726 929,
e-mail zdenek.novotny@upol.cz

Katedra společenských věd Pedagogické fakulty University Palackého

Program povinného semináře KVS/BSFIL Rozbor textů současné filosofie
Akademický rok 2009/2010 (zimní semestr)

Cílem semináře je prohloubit znalost filosofie významných představitelů nejvlivnějších myšlenkových proudů 20. století, samostatně o nich referovat na základě písemně zpracované přípravy podávající smysluplnou interpretaci a o přednesených referátech diskutovat.

Náplní jednotlivých seminářů je přednášení referátů s četbou reprezentativních ukázek z filosofických textů, jejich interpretace, rozbor, diskuse a kritické posouzení v kontextu současného filosofického myšlení a ve vztahu k aktuálním otázkám dneška.

K udělení zápočtu se bude vyžadovat:

1. Přednesení přiděleného referátu v trvání asi 40 minut, vycházejícího ze zadané literatury a doloženého písemnou přípravou v rozsahu cca 10 stran psaných v běžných textových editorech (50 řádek na stránku), který obsahuje vhodné ukázky z autentického filosofického textu, přičemž celkově nesmí jít o pouhou reprodukci obsahu, ale především o jeho srozumitelnou interpretaci. Na závěr referátu musejí být zformulovány shrnující myšlenky, podávající celkové zhodnocení, poukazující na další vývoj problematiky, a problémové otázky pro následnou diskusi (minimálně tři).
2. Aktivní účast v diskusích podložená dobrou obeznámeností s probíranou problematikou.

Rozvržení do jednotlivých seminářů - náplň referátů, literatura

1) Úvodní seminář – seznámení s obsahem, koncepcí, rozdělení úkolů (referátů) na témata: Křesťanský personalismus, Psychoanalýza, Fenomenologie, Existencialismus, Logický atomismus, Logická analýza a deskripce jazyka, Logický pozitivismus, Kritika logického pozitivismu, Kritický racionalismus, Hermeneutika, Postmoderní filosofie a filosofická antropologie – všeobecná charakteristika.

2) Křesťanský personalismus

Literatura: LACROIX, J. *Smysl člověka*, Praha, 1970. s. 117–249.; MARITAIN, J. *Křesťanský humanismus*. Praha, 1947 (či jiný titul dle výběru); PIEPER, J. *Volný čas, vzdělání, moudrost (Práce a volný čas. Co je universita. Moudrost)*. Praha: Křesťanská akademie, 1992.; TEILHARD DE CHARDIN, P. *Chuť žít*. Vyšehrad, 1970.

3) Psychoanalýza a neomarxismus, kritická teorie frankfurtské školy

Literatura: ARON, R. *Opium intelektuálů*. Mladá fronta, 2001.; FROMM, E. *Umění milovat*. Praha, 1967.; FROMM, E. *Mít nebo být*. Praha, 1992.; GARAUDY, R. *Perspektivy člověka*. Praha, 1964.; MARCUSE, H. *Psychoanalýza a politika*. Praha, 1969.

4) Fenomenologie

Literatura: HUSSERL, E. *Přednášky k fenomenologii vnitřního časového vědomí*. Praha, 1970. s. 3–40.; HUSSERL, E. *Karteziánské meditace*. Praha, 1968.; HUSSERL, E. *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie*. Academia, 1972, 1996.

5) Existencialismus

Literatura: HEIDEGGER, M. *Bytí a čas*. Praha, 1996. s. 17–82. ISBN 80-86-005-12-7.; HEIDEGGER, M. *Věda, technika a zamyšlení*. Praha: Oikúmené, 2004.; JASPERS, K. *Otázka viny*. Praha, 1991. ISBN 80-204-0244-6.; JASPERS, K. *Duchovní situace doby*. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1646-1.; SARTRE, J. P. *Marxismus a existencialismus*. Praha, 1966 (či jiný titul dle výběru).

6) Logický atomismus

Literatura: RUSSELL, B. *Logika, jazyk a věda*. Praha, 1967. s. 108–195 nebo s. 197–270.; RUSSELL, B. *Zkoumání o smyslu a pravdivosti*. Praha, 1975. s. 31–153.

7) Logická analýza a deskripce jazyka

Literatura: AUSTIN, J. L. *Jak udělat něco slovy*. Filosofía, 2000.; SEARLE, J. R. *Mysl, mozek a věda*. Praha: Mladá fronta, 1994.; WITTGENSTEIN, L. *Tractatus logico-philosophicus*. Praha, 1993. ISBN 80-85241-30-7.; WITTGENSTEIN, L. *Filosofická zkoumání*. Praha, 1993. ISBN 80-7007-040-4.

8) Logický pozitivismus

Literatura: CARNAP, R. *Problémy jazyka vědy (výbor prací)*. Svoboda, 1968.; CARNAP, R. *Překonání metafyziky logickou analýzou jazyka*. In *Filosofický časopis*, 4/1991, s. 622–642. ISSN 0015-1831.

9) Neopragmatismus. Kritika logického pozitivismu

Literatura: JAMES, W. *Pragmatismus, nové jméno pro staré způsoby myšlení*. Praha, 1918 (či jiný titul dle výběru). DAVIDSON, D. *Subjektivita, intersubjektivita, objektivita*. Filosofía, 2004.; DEWEY, J. *Škola a společnost*. Laichter, 1904.; FEYERABEND, P. *Tři dialogy o vědě*. Vesmír, 1999.; QUINE, W. V. O. *Hledání pravdy*. Praha, 1994.

10) Kritický racionalismus

Literatura: BENDA, J. *Zrada vzdělanců*. Melantrich, 1929.; KUHN, T. S. *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: Oikúmené, 1997.; POPPER, K. R. *O zdrojích vědění a nevědění*. In *Filosofický časopis*, 6/2001, s. 969–985 nebo *Jazyk a problém vztahu mezi tělem a myslí*. In *Filosofický časopis*, 6/2001, s. 987–995, ISSN 0015-1831.; POPPER, K. R. *Věčné hledání. Intelektuální autobiografie*. Praha, 1995. s. 76–101, s. 127–184. ISBN 80-85190-37-0.; POPPER, K. R. *Logika vědeckého bádání*. Praha: Oikúmené, 1997.

11) Hermeneutika

Literatura: GADAMER, H. G. *Filosofie a hermeneutika*. In *Filosofický časopis*, 3/2000, s. 439–444. ISSN 0015-1831.; GADAMER, H. G. *Jazyk jako médium hermeneutické zkušenosti*. In *Filosofický časopis*, 4/1998, s. 597–612, ISSN 0015-1831.; GADAMER, H. G. *Evropa a oikúmené*. In *Filosofický časopis*, 1/1996, s. 85–100. ISSN 0015-183.

12) Postmoderna, filosofická antropologie

Literatura: DERRIDA, J. Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku. In *Filosofický časopis*, 4/1991, s. 584–600. ISSN 0015-1831.; FOUCAULT, M. *Co je to osvícenství*. In *Filosofický časopis*, 3/1993, s. 363–379. ISSN 0015-1831.; GEHLEN, A. *Duch ve světě techniky*. Praha, 1972.; LYOTARD, J. F. *Hmota a paměť*. In *Filosofický časopis*, 5/2000, s. 808–816. ISSN 0015-1831.; LYOTARD, J. F. *O postmodernismu*. Praha, 1993 (či jiný titul dle výběru).; RORTY, R. Zkoumání jako rekontextualizace: Antidualistické pojetí interpretace. In *Filosofický časopis*, 3/1994, s. 358–379. ISSN 0015-1831.; SCHELER, M. *Místo člověka v kosmu*. Praha, 1968 (či jiný titul dle výběru).

13) Závěrečné zhodnocení

Sekundární literatura k výše uvedeným tématům dle vlastního výběru.